

skrb bodi, da k temu kolikor mogoče pripomoremo. Nikakor nočemo, da bi se nam godilo pri važnih socialnih spremembah tako, kakor se je godilo svetopisemskim devicam, ki so čakale ženina z lampicami brez olja. Nočemo, da bi tudi nas zadela stroga obsodba, — da bi bili nespametni, ako bi tiščali ušesa in oči pred socializmom, marveč želimo s pazljivim očesom slediti razvoju socialnega vprašanja. Socialno vprašanje je vprašanje, ki se ne da rešiti s praznimi besedami, obljubami itd., ampak treba je dejansko odpoimoči nedostatkom človeške družbe. Kako se to zgodi, ni mogoče soditi še zdaj, kajti to vprašanje se bode razvijalo, kakor vsako drugo, le korak za korakom, točka za točko.

Socialno vprašanje je vprašanje, katero se bode moralo reševati — tako ali tako. Krivice, katere se godé, se bodo morale odstranjevati, a kako se to zgodi, ve najbolje temna bodočnost. Kdor more, pa naj po svojih močeh pripomore, da se to važno vprašanje rešuje na podlagi pravice, kajti pravica je Bogu in ljudem ljuba. In zatirani slojevi človeške družbe so tudi ljudje, katerim bo ljuba le pravična ureditev človeške družbe. In med take spada tudi slovenski učitelj.

Iz vsega tega je pač jasno dovolj, da mi ne mešamo vere v svoj socializem.

Mi smo prepričani, da nam sedanja človeška družba dela krivico v naših gmotnih zadevah; zato se naš socializem peča le s zboljšanjem našega gmotnega stanja.

Vestnik.

Cesar Franc Jožefova ustanova za učiteljske sirote na Kranjskem: Gospod Pokorn Ivan, učitelj v Horjulu 3-60 gld.

Učiteljski konvikt: Gospod Ferdo Juvanc, učitelj v Cerknici, nabral v veseli družbi v čitalnici 2 K; gospa Perušek, učiteljica v Starem trgu pri Loži, 1 K; g. Cepuder Jožef, učitelj v Ljubljani, 2 K; Metliška Slovenka 6 K; gđe. Vilma Gangl iz Metlike 6 K; g. Franjo Turk, gostilničar, Lazec p. Draga, 4 K; vesela družba v gostilni g. Petra Mayr-ja ml. v Kranji, 20 K; g. Karol Florian, posestnik in trgovec v Kranji, 200 K.

M. Močnikov spomenik: G. Pokorn Ivan, učitelj v Horjulu, 2 K.

Iv. Tomšičev spomenik: G. Pokorn Ivan, učitelj v Horjulu, 2 K.

Osobne vesti. Okrajni šolski nadzornik, realški profesor gospod Franc Levec in učitelj na obrtni in strokovni šoli gospod Josip Vesel sta imenovana vladnima komisarjema za inspekcijo kranjskih obrtno-nadaljevalnih šol za dobo dveh let. — Gospod Fil. Koderman, nadučitelj v Frankolovem je stopil v pokoj. Učiteljem na Sladki gori je imenovan gosp. J. Rosenstein, podučitelj v Čadramu, v Čadramu pa gosp. Lj. Černež, podučitelj v Makolah. V svojih službah so potrjeni kot podučitelji oziroma podučiteljica: gđe. Angela Milčinski v Središči; gg. Ant. Aparnik v Vidmu, Rajko Vrečer in Andrej Zmave v Grižah pri Celju, Ivan Kvac v St. Martinu, Bogomir Rosman pa v Vuhredu; gosp. Leop. Voller imenovan je za stalnega podučitelja na nemški ljudski šoli v Brezicah.

Zboljšanje plač. Vis. deželni zbor kranjski je dovolil dné 25. svečana do prihodnje regulacije plač vsem učiteljem in učiteljicam IV. plačilnega razreda po 50 gld. oziroma 30 gld. doklade. Istotako tudi učiteljem in učiteljicam III. in II. plačilnega razreda, ki nimajo prostega stanovanja. Ljubljanski učitelji III. plač. vrste, ki nimajo prostega stanovanja, dobodo po 70 gld., II. in I. plač. vrste po 50 gld. in voditelja, ki nimata prostega stanovanja, pa po 40 gld. doklade. Ljubljanske učiteljice vseh plačilnih vrst, koje nimajo prostega stanovanja, dobodo po 30 gld. doklade. Z radostjo priznavamo, da so vse stranke in vlada priznale potrebo povišanja učit. plač in za regulacijo učit. plač, ki se ima izvršiti v prihodnjem zasedanju, se je od vseh strank priporočal osebni razredni zistem namesto sedanjega krajevnega zistema. Vso proračunsko razpravo o normalno-šolskem zakladu bomo objavili po stenografičnem zapisniku v prihodnjih številkah. Za danes omenimo le, da so se za zboljšanje naših plač posebno potegovali p. i. gg. poslanci: Višnikar (poročevalce), Globočnik, dr. Tavčar, g. deželni predsednik, baron Schwegel, dr. Žitnik, Ažman, kanonik Kalan in župan Hribar.

Bodi jim na tem mestu izrečena najtoplejša zahvala vsega kranjskega učiteljstva, združena s prošnjo, da tudi prihodnje leto zastavijo svojo besedo za trpeče učiteljstvo! V podrobni razpravi se je počel g. posl. Kalan tudi ob urednika našega lista, pa ga je g. poslanec Iv. Hribar prav krepko zavrnil.

Pastirski list avstrijskih škofov se je bral te dni po vseh cerkvah. Veliko je bilo duhovnikov, ki so dostavili, da pri nas ni tacihi razmer, ampak da ta list velja za tiste kraje, kjer poučujejo judovski učitelji katoliške otroke. O takem vrlim duhovniku se nam ravno kar poroča iz vipavske doline. Klobuk z glave pred takim svečenikom! Nasprotno so pa nekateri duhovniki brali ta list z neko posebno gorečnostjo ter s tem očitno kazali na našo šolo, češ, poglejte, take so naše šole, taki so naši učitelji! Pa čeprav je naš kmet precej neveden in duhovnikom posebno rad verjame, vendar ta list pri nas ni imel tistega uspeha, kakoršnega so si nekateri želeli, ker tudi naš kmet prihaja do prepričanja, da je sedanja šola dobra in koristna.

C. kr. mestni šolski svet je imel dne 9. t. m. redno mesečno sejo, o kateri smo prejeli nastopno poročilo: Predsednik proglasi sklepčnost in predstavi novoimenovanega c. kr. okrajnega šolskega nadzornika za nemške šole Ivana Bendo. Zapisnikar poroča o došlih kurencijah in pove, kako so bile rešene. Rešijo se prošnje za oprostitev od obveznega pouka slovenščine na tukajšnjih mestnih nemških šolah. Radi stavbinskega programa za bodočo mestno dekleško osemrazrednico in pa radi nameravane razširjave poslopja za I. mestno deško petrazrednico sklene se naknadno izročiti mestnemu magistratu v kompetentno uradovanje dve resoluciji.

Učiteljski konvikt. Odbor se je v svoji II. seji dne 23. p. m. prav temeljito razgovarjal o sklepih zadnjega občnega zbora: 1. o korakih zaradi zgradbe konvikta, 2. kako pomnožiti društvene letne dohodke. Že danes moremo z veseljem povdarjati, da so se odboru prvi koraki glede zgradbe same prav posrečili in da se nadajamo, ako nam bode sreča tudi še pri nadaljnjih korakih tako mila, da nam bode že v bližnjem času mogoče pričeti z zgradbo toli potrebnega nam konvikta. Zato pa je tudi potreba, da se učiteljstvo samo gane, dela in žrtvuje, da se do tja zgradbeni kapital kolikor mogoče pomnoži.

Odbor je v ta namen sklenil vpeljati „krajnarske knjižice“ z 10 novč. markami, kakor jih je imelo društvo „Narodni dom“; dalje poverjenike za vsak sodni okraj, ki naj bi pri učiteljstvu in drugih podpornikih zbirali letnino in prostovoljne male (20 do 10 novč.) doneske. Upamo, da bodo dotični gospodje poverjeniki dobri stvari v korist drage volje prevzeli naloženi jim posel in da jih bode učiteljstvo po svoji moči pri tem podpiralo. Le s skupnim delom nam bode mogoče kaj vspešnega storiti!

Za poverjenike je odbor naprosil sledeče gospode: 1. Črnomelj: Fr. Stefančič; Metlika: Fr. Gregorac; 2. Kamnik: Ignacij Tramte; Brdo: Fr. Marolt; 3. Kočevje: Fr. Spintre; Ribnica: Jožef Hribar; Velike Lašice: Karol Simon; 4. Kranj: Fr. Luznar; Škofja Loka: Bogomir Krenner; Trzin: Jožef Kragl; 5. Krško: Jožef Bezlaj; Kostanjevica: Lavoslav Potrebini; Mokronog: Jernej Ravnikar; Radeče: Ivan Levac; 6. Litija: Fr. Slane; Zatičja: Franc Kovac; 7. Ljubljana (okolica): Anton Javoršek; Ljubljana (mesto): Jakob Dimnik; Vrhnika: Anton Arko; 8. Logatec: Karol Matajc; Cerknica: Rudolf Piš; Idrija: Alojzij Novak; Loč: Kaspar Gašperin; 9. Novomesto: O. Otokar Aleš; Trebnje: Alojzij Jerše; Žužemberk: Fr. Koncilijski; 10. Postojna: Stefan Primožič; 11. Bistrica: Martin Zarnik; Senožeče: Lavoslav Abram; Vipava: Anton Skala; 11. Radovljica: Andrej Grčar; Kranjska gora: Jožef Bregar.

Volitve in učitelji. Dosedaj se je večkrat prigodilo, da so učiteljem se delale ovire pri volitvah. Nekateri okrajni glavarji so trdili, da zaradi volitve učitelj ne sme pustiti pouka. Letos je pa vlada ukazala, da na dan volitve ne bode šole, da se bodo učitelji mogli udeležiti volitve.

Umesten ukaz dež. šolskega sveta. Kranjski deželni šolski svet je naročil učiteljem, naj strogo kaznujejo solarje, ki kade tobak. Taki otroci večkrat zažgejo. Želeti je, da bi ta ukaz imel kaj uspeha.

Konvikt za ruske dijakinje. Ruski car je podelil 65.000 rubljev za osnovo konvikta za slušateljice zdravniških tečajev v Peterburgu. Ta zavod osnuje se še letos.

Oklic nemške katoliške ljudske stranke. Nemško katoliška ljudska stranka zahteva v svojem volilnem oklicu versko šolo.

Nov strokovni list. Odbor zaveze kranjskih gasilnih društev je, ustreza je nujni potrebi in občni želji vseh gasilcev, ustanovil svoj posebni strokovni list „Gasilec“. Uredništvo je prevzel g. Franc Trošt na lgu. Za sedaj bo list izhajal poljubno po potrebi in ga bodo člani „Zaveze“ dobivali brezplačno, dočim dobe neudje vsako številko po 10 kr. List je spretno urejevan in iskreno želimo, da bi se vzdržal.

Važen predlog. V šlezjskem deželnem zboru so dr. Türk in tovariši predlagali: „Z ozirom na to, da bode treba preosnovati šlezjsko deželno-šolsko zakonodajstvo, katero bo tirjalo od dežele velikih denarnih žrtev; z ozirom na to, da je država dolžna najmanj taka bremena nositi za ljudsko šolstvo, kakor dežela in občine; z ozirom na to, da država do sedaj v pokritje teh stroškov ni še prav ničesar prispevala, predlagamo, deželni zbor skleni, c. kr. vlada se pozivlje, da za pokritje stroškov za ljudsko izomiko v Šleziji izdatno prispeva.“ — Tovariši, delujmo na to, da se stavi podoben predlog tudi v naših deželnih zborih.* Stvar naj vzame v roko naša „Zaveza“, katera naj stopi v ta namen tudi v dogovor z nemško avstrijsko učiteljsko zvezo.

Preiskava jecljajočih. O vzrokih pri jecljajočih pokazala je preiskava, katera se je vpeljala v ljudskih šolah v Bremenu, marsikatero znamenitost. V vsem se je 210 jecljajočih otrok preiskalo. 70 otrok, kateri so se preiskali imajo mlajše brate in sestre, kateri se pa, akoravno so vsaki dan občevali z njimi, niso navzeli jecljanja. Stariši so v več slučajih izpovedali, da je jecljanje nastalo po kaki nalezljivi bolezni; tudi silni strah in pa razne poškodbe bile so vzrok jecljanja. Pri več kakor jedni tretjini jecljajočih otrocih so opazili, da so škrofulozni, pri 45 od onih 210 so zasledili napake v dihalnih organih. Nekateri jecljajoči ponavljajo začetni zlog, ne da bi se nekateri glasi moteno opazili; to se je opazilo v 13. slučajih. V 7. slučajih pri istem načinu jecljanja opazilo se je, da se je močno truplo gibalo in v 4. slučajih bilo je jecljanje na prvem zlogu silno močno.

Jos. Korošec.

Uradni razpisi učiteljskih služeb.

St. 224

o. šol. sv. Na ljudski šoli v Škocijanu na Dolenjskem je popolniti službo tretjega učitelja z letno plačo 450 gld. in sicer definitivno ali tudi provizorično.

Prosilci naj svoje pravilno obložene prošnje zakonitim potom semkaj vlagajo do 15. sušca 1897.

C. kr. okrajni šolski svet v Krškem, dne 10. svečana 1897.

St. 129

o. šol. sv. Na jednorazredni ljudski šoli v Šmartnem pod Šmarno goro je popolniti stalno ali začasno mesto učitelja-voditelja s prijemki IV. plačilnega razreda, s posloveno doklado letnih 30 gld. in s prostim stanovanjem.

Prošnje je poslati predpisanim potom tukajšnemu uradu do 7. sušca 1897.

C. kr. okrajni šolski svet v Ljubljani, dne 15. svečana 1897.

Zahl 167

B. Sch. R. An der vierclassigen Volksschule in Dornegg gelangt die Supplentenstelle mit einer Remuneration monatlicher 30 Gulden zur Besetzung. Bewerber um diese Stelle haben ihre Gesuche bis zum 10. März 1897 hieran einzubringen.

K. k. Bezirksschulrath Adelsberg, am 4. Februar 1897.

Listnica uredništva: G. Št. P. v P.: Dopis smo izročili uredništvu „St. N.“, da ga beró tudi neučitelji. — V Maribor: Hvala lepa na poslanem dopisu; uporabili ga bomo pri prvi priliki. Oglasite se še večkrat. Bog Vas živi!

*) V kranjskem deželnem zboru je stavil tak predlog g. posl. dr. Iv. Tavčar.

„Učiteljski Tovariš“ izhaja na 1 poli male osmerke 1. in 16. dan vsakega meseca; ako je pa na ta dan nedelja ali praznik, izide dan poprej ali pa dan pozneje. — List stoji za vse leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 50 kr. Udje „Slovenskega učiteljskega društva“ plačajo na leto 2 gld. naročnine in 1 gld. udnine.

Spisi naj se blagoizvolijo pošiljati uredništvu v Ljubljani, Šubičeve ulice št. 3; naročnino pa prejema gospod Fran Grnagoj v Ljubljani (na Barju).

Vse pošiljatve naj se pošiljajo franko. Oznanila in poslanice se računijo za celo stran 10 gld., pol strani 6 gld., $\frac{1}{2}$ strani 4 gld., $\frac{1}{4}$ strani 3 gld., $\frac{1}{8}$ strani 2 gld. Manjši inserati po 15 kr. petit-vrsta. Večkratno objavlanje po dogovoru.